



LEADER  
**Elävä Kainuu**



**VUOSIKERTOMUS**  
**Elävä Kainuu LEADER ry**  
**2014**



## VUOSIRAPORTTI

*Kannen kuva: Elävä Kainuu Leaderin toiminnanjohtaja osallistui pyynnöstä syksyllä 2014 Kainuun Luontomatkailu II-teemahankkeen matkalle Balttiaan. Matkalla löytyi paljon siirrettäviä käytänteitä, jotka ovat jo kirjoitettuna paikalliseen strategiaan. Näistä esimerkkinä luonnon materiaalien käyttö, ja varsinkin Viron malli suomatkailuun.*

**Toteuttajan nimi:** Elävä Kainuu LEADER ry (51)

**Toimintarahen nimi ja numero:** Elävä Kainuu LEADER ry:n toimintaraha, toimintarahamnumero 13986

### 1

#### Hanketoiminnan keskeinen sisältö

**Saapuneiden hakemusten** lukumäärä toimenpiteittäin eriteltynä

Toimenpide 411: maa- ja metsätalouden kilpailukyvyyn parantaminen

Hankkeet 2014 yht.	Kehittämishankkeet 2014	Yritystuet 2014	Kehittämishankkeet ohjelmakaudella	Yritystuet ohjelmakaudella	Hankkeet yht. koko ohjelmakaudella
0	0	0	1	1	2

Metsänainen-hanke toteutettiin kainuulaisten toimintaryhmien yhteisenä koulutushankkeena, jonka toimenpiteisiin osallistui kaikilta paikkakunnilta kymmeniä naisia. Kohderyhmästä suuri osa oli naismetsänomistajia, jotka halusivat oppia hoitamaan metsäomaisuuttaan raivaussahoin, mutta myös niitä, joilla omaa metsää ei ollut. Yrityshankkeessa sotkamolainen nuori maanviljelijä aloitti pilkeyrittäjänä ja hankki tehokkaan traktorikäyttöisen pilkekoneen Leader-tukea hyödyntäen.

Toimenpide 412: ympäristön ja maaseudun tilan parantaminen

Hankkeet 2013 yht.	Hankkeet yht. koko ohjelmakaudella
1	6

Toimintalinjan 2 toteuttamisesta enemmän kohdassa 9.2.

Toimenpide 413: maaseutualueiden elämänlaatu ja maaseudun elinkeinoelämän monipuolistaminen

Hankkeet 2014 yht.	Kehittämishankkeet 2014	Yritystuet 2014	Kehittämishankkeet ohjelmakaudella	Yritystuet ohjelmakaudella	Hankkeet yht. koko ohjelmakaudella
7	0	7	107	52	159

Vuoden 2014 loppuun mennessä toimenpiteen 413 toteutuneiden ja keskeneräisten hankkeiden yht. kokonaisbudjetti on 4.718.236,00 eur, josta yksityisrahoituksen osuus on 33 %.

#### **Vuoden 2014 hanke-esimerkkejä (413):**

1. **Vuokatin Vesiurheilukeskus:** vesiurheilukeskuksen aloittamisinvestoinnit nuorelle yrittäjälle, kohderyhmänä nuoret kainuulaiset ja matkailijat. Kaapelitoiminta sekä vesiurheiluvälineiden vuok-



raustoiminnan aloittaminen. Uusi ohjelmalvelu Vuokattiin. Hakija Roihu Events. Budjetti 48.839,- , tuki 35 %. Uusi palvelu otettiin hyvin vastaan Vuokatissa.

<http://roihuevents.wix.com/vesiurheilukeskus>

2. **Tuuma-yritysryhmähanke:** 4 kuhmolaisen mikroyrityksen yritysryhmähanke Kiinan matkailumarkkinoiden kartoittamiseksi, yritysten valmentamiseksi Kiinan markkinoille menemistä varten, markkinoinnin aloittamisen Venäjälle, sekä tuotteistamisen ja tuotekorttien laatimisen tueksi. Hakija Idän Taiga ry. Budjetti 80.000,- , tuki 75 %. Tuuma-hanke oli kokeilu, josta rohkaistuneena Kajaanin ammattikorkeakoulu on lähtenyt hallinnoimaan laajaa Kiinan markkinoille kohditavaa EAKR-hanketta ”Uudet Wild Taiga alueet”.

#### Toimenpide 421: alueiden välinen ja kansainvälinen yhteistyö

Hankkeet 2013 yht.	Kehittämishankkeet 2014	Yritystuet 2014	Kehittämishankkeet ohjelmakaudella	Yritystuet ohjelmakaudella	Hankkeet yht. koko ohjelmakaudella
0	0	0	9	1	10

Vuoden 2014 loppuun mennessä toimenpiteen 421 toteutuneisiin/toteutuksessa olevien hankkeiden (pl. kehysiirot) yht. kokonaisbudjetti on 648 592,00 eur, josta yksityisrahoituksen osuus on 6 %.

a) Elävä Kainuu Leader on osallistunut seuraaviin alueiden välisiin kehittämishankkeisiin kehysiiroin, ja näin mahdollistanut alueensa toimijoiden osallistumisen hankkeisiin:

Connecting culture –esiselvitys / Emo ry  
Vahvistuva Leader / Oulujärvi Leader ry  
Rural Cleantech Finland® - Poweria maaseudun ympäristöliiketoimintaan -hanke  
(Aluekehityssäätiö) / Ylä-Savon Veturi ry  
Raharäseikkö –hanke (Luke) / Joensuun seudun Leader ry  
Innoliiteri-hanke / Oulujärvi Leader ry  
Leader-asiamieshanke / SYTY ry

b) Seuraavat Leader-ryhmät ovat osallistuneet kehysiirolla Elävä Kainuu Leaderin tai alueen toimijoiden hallinnoimiin hankkeisiin:

Oulujärvi Leader ry / Lisävirtaa yhteistyöstä II  
Koillismaa Leader ry / Taigalloora-yritysryhmähanke (Kainuun Etu Oy)  
Oulujärvi Leader ry / Metsän ja pellon ekosysteemipalvelut – marjojen satotasot nousuun (Luke)  
Oulujärvi Leader ry / Paloc and Kainuu – Active together

#### Toimenpide 431: toimintaraha

Kainuun naisyrittäjyys Leader ry:n toimintaraha, toimintarahajakso 1, oli yht. 457 333 euroa. II toimintarahajakso, Elävä Kainuu Leader ry:n toimintaraha, mikä alkoi 8.7.2011, on yht. n. 292.000,00 eur. Tästä oli käytetty 31.12.2013 mennessä 266.467,79 euroa (uuden hankeneuvojan tarkistusten jälkeen), eli jäljellä oli vuodelle 2014 yht. 25.898,21 euroa. Tämä summa ei riittänyt alkuunkaan vuoden 2014 toimenpiteisiin, vaan toimintaryhmä haki kunnilta toiminta-avustusta loppujen hankkeiden auttamiseen maksatuksissa, sekä toimiston palvelutason ylläpitämiseen 50 %:sen toiminnanjohtajan toimesta.



Toimintarahaa/toiminta-avustusta on käytetty toimistomenoihin, työntekijöiden palkkoihin, tietoliikennekuuluihin, sekä muutaman hallituskokouksen järjestämiseen. Hallituksen kokouksista osa pidettiin sähköpostikokouksina.

## 2

### **Yhdistyksen säännöt, jäsenistö, henkilöstö sekä hallituksen kokoonpano**

Liitteenä ovat yhdistyksen vuonna 2013 päivitetty, ja vuonna 2014 phr:n hyväksymät säännöt.

#### - **Yhdistyksen jäsenistö**

Edellisen ohjelmakauden lopulla yhdistyksellä oli 213 jäsentä, mutta hallituksen päätettyä suositusten mukaisesti, ja että omaa rahaa kertyisi, v. 2007 jäsenyyden maksullisuudesta, jäsenmäärä väheni huomattavasti. V 2014 lopussa yhdistyksellä oli 102 maksavaa jäsentä, joista yhteisöjäseniä on 19. Yhdistys miettii tapoja tehostaa jäsenhankintaa, mm Liiteri-lupi –ajatusta kehitetään edelleen.

#### - **Yhdistyksen henkilöstö ja hallituksen kokoonpano**

Vuonna 2014 toimintarahaa/kunta-avustuksen turvin työllistettiin kaksi henkilöä:

- toiminnanjohtaja Pirjo Heikkinen osa-aikaisena 50 %-työajalla 1.1.-31.10.2014, kokopäiväisenä 1.11.-31.12.2014.
- Hankeneuvoja Erkki Repo sanottiin irti vuoden alussa ja hänen työsuhteensä päättyi 9.7.2014.
- Lisäksi Elävä Kainuu Leader on työllistänyt kv-koordinaattori Monika Kokkosen 1.1.-31.7.2014.

Hallitusjäsenten taustatiedot toimitetaan vuosiraportin ohessa (skannattu yhdeksi dokumentiksi). Hallituskoota:

<b>Elävä Kainuu Leader ry</b>	<b>jäsenet</b>	<b>varajäsenet</b>	<b>huomioita</b>
hallituksen koko (lukumäärät)	9	9	
miehet	6	5	
naiset	3	4	
nuoret (jos tiedossa)	-	-	
Kolmikanta (ohjelmasiakirjan luku 5.3.4)			
paikallinen julkinen hallinto (lkm)	3	3	yksi jäsen irtisanoutunut hallituksesta terveydellisistä 12/2014 syistä. Varajäsen Mikko Juntunen osallistuu kokouksiin Markku Pietikäisen sijasta.
yhteisöt (järjestöt, yhdistykset, suuret yritykset), lkm	3	3	
maaseudun asukkaat (lkm)	3	3	
enimmäisaikasäännön noudattaminen (kyllä/ei)	Kyllä		
Voimassa olevat säännöt toimitettu (kyllä/ei)	vuosikokouksessa 2013 hyväksytyt, phr:n hyväksymät säännöt oheisena		

## 3

### **Viestintä- ja koulutustoimenpiteet v. 2014 oman ohjelman toteuttamisen tukemiseksi**



Toiminnanjohtaja on hoitanut alueen tiedottamista toimintarahaa ja työajan sallimissa puitteissa, sekä yksin että yhdessä Kainuun ELY-keskuksen ja muiden alueellisten toimijoiden kanssa. Kainuun Leader-ryhmien ja Kainuun ELY-Keskuksen ME-yksikön kanssa yhteinen tiedotushanke päättyi keväällä 2014. Kv-toiminnasta tehtiin yhteenvetotiedote ja jaettiin laajalla jakelulla Kainuun toimijoille, ja hankkeen toimenpiteisiin osallistuneille.

- tiedotteet: lehdistötiedotteet paikallislehdille vuosikokouksen jälkeen, jäsentiedote vuosiraportin jälkeen.
- kampanjat: uuden ohjelmakauden mahdollisuuksista tiedotettiin keväällä 2014 kahvikokouksissa Kuhmossa, sekä avoimet ovet –tilaisuuksissa Sotkamossa ja Suomussalmella.
- esitteet: uusi strategia Kaveria ei jätetä taitettiin issuu-verkkoversioksi [www.kainuuleader.fi](http://www.kainuuleader.fi) –sivulle.
- pr-materiaali: käytetty maaseutuverkostoyksiköstä saatuja materiaaleja (kyniä, lehtiöitä, esitteitä)
- koulutustilaisuudet ja seminaarit: toiminnanjohtaja ja/tai hankeneuvoja ovat osallistuneet ministeriön, verkostoyksikön tai mavin järjestämiin, paikallisten toimijoiden, sekä yhteisen tiedotushankkeen koulutus-, hanketrefi-, sekä seminaaritalaisuuksiin sekä kokouksiin tarvittaessa, mutta resurssien sallimissa rajoissa. Koulutus hankeväelle on ollut toimistossa järjestettyä täsmäkoulutusta maksatuksesta tai hanketoiminnasta. Kutsuttaessa tj on osallistunut eri yhdistysten ja organisaatioiden kokouksiin, kouluttaen ja aktivoiden.
- julkaistut lehtiartikkelit toiminnasta v 2013: paikallismedia, lehdet ja paikallisradio ovat tärkeitä kumppaneita Leader-viestien välittämisessä, ja heille on tästä muistettu kertoakin. Julkaistuja artikkeleita v 2014 paikallisissa lehdissä: 21 ja tj:n haastatteluja radiossa: 1 kpl. Myös alueen toimijoiden hankkeet ovat olleet paikallisradiossa/-lehdissä esillä.
- sosiaalinen media: toiminnasta, tapahtumista, hankkeista ja muusta aluetta ja toimijoita koskevistä ja mahdollisesti hyödyttävistä asioista (kuten hakuajoista muihin rahalähteisiin) tiedotettiin välittömästi Kainuun Leader-ryhmien yhteisellä Facebook-sivulla, jotka vuoden lopulla eriytettiin omiksi sivuikseen ([www.facebook.com/elavakainuu](http://www.facebook.com/elavakainuu)). Tykkääjiä Elävä Kainuun sivustolla oli vuoden 2014 lopussa 129, ja juttuja sivustolta jaetaan myös edelleen. Toiminnanjohtaja käyttää tietojen välittämiseen molempiin suuntiin myös omaa profiiliaan sekä omaa Twitter-tiliään. *Somen luonteen mukaisesti tj osallistuu myös toiminta-alueensa keskusteluihin ja markkinoi Leader-tukia ja aktivoi toimintaa tätä kautta.*
- netti: hankemahdollisuuksista, hallituksen linjauksista, valintakriteereistä, rahoitetuista hankkeista, ja tulevista kokouksista tiedotetaan netissä. Yhdistyksen nettisivut päivitettiin joulukuussa uudella logolla: [www.kainuuleader.fi](http://www.kainuuleader.fi).

#### 4

#### **Suunnitellut ja toteutetut arviointitoimet (ml. itsearviointi)**

Toimintaryhmän ulkoinen arviointi tilattiin TK-Evalilta vuonna 2012 (Vahvistuva Leader-hankkeen toimenpiteenä). Itsearviointia ei ole dokumentoidusti tehty. Uutta ohjelmaa pohjustavissa tilaisuuksissa on kerätty alueelta arviointia toimintaryhmän toiminnasta sekä kirjallisesti että suullisesti.

#### 5

#### **Oman toiminnan onnistumiset ja ongelmat**

- a) Ohjelman toteutuminen ja sen seuranta

Elävä Kainuu Leader ry:n hallitus on seurannut ohjelman toteutumista ajantasa-rahoituskehysseurannalla ja painopisteiden toteutumisen seurannalla. Hallitus käy myös läpi hankkeiden loppuraportit. Ohjelmaa toteutetaan lähinnä puoltamalla tukea ohjelmanmukaisille, painopisteitä toteuttaville hankkeille, sekä hakemalla omia hankkeita resurssien mukaan. Lisäksi osallistutaan muiden toimintaryhmien omaa ohjelmaa tukeviin hankkeisiin kehysseurain (5 kehysseurain ohjelmakaudella).



Kuluvalla ohjelmakaudella 4.10.2007 – 31.12.2013 hankkeita on käsitelty seuraavasti:

LEADER-hallituksen puoltamat hankkeet	Hakijoiden perumat (18) tai laillisuustarkastelussa kielteisen päätöksen saaneet (5)	Hylätyt hankkeet (Leader-hallituksen kielt. päätös)	Tuen takaisinperintä	Siirretyt ELY-keskukseen	Käsitellyt hankkeet yhteensä	Toteutuneet tai vielä käynnissä olevat hankkeet
140	23	16	2	4	156	109

Painopisteittäin ohjelma on toteutunut seuraavasti:

**Sidottu kehys painopisteittäin 04.10.2007 – 31.12.2014**

Painopiste	%	Lkm	EU + valtio	kunta	yksityinen	yhteensä
<b>1.Maaseudun elinkeinoelämän ja ihmisten työllistymisen edistäminen.</b>	<b>48,6</b>	<b>53</b>	<b>1 308 666</b>	<b>326 576</b>	<b>1 125 523</b>	<b>2 902 830</b>
2. Maaseudun sosiaalisten rakenteiden ja ihmisten omatoimisuuden kehittäminen.	14,7	16	638 348	161 620	118 940	918 907
3. Innovaatioiden hyödyntäminen ja oppimisverkostojen syntymisen edistäminen.	3,7	4	201 278	51 010	29 053	281 340
<b>4. Elämän laadun ja maaseudun viihtyvyyden edistäminen</b>	<b>22,9</b>	<b>25</b>	<b>444 023</b>	<b>107 642</b>	<b>181 401</b>	<b>733 067</b>
5.Kansainvälisten kontaktien ja yhteistyön edistäminen.	10,1	11	490 333	123 527	37 432	651 292
<b>YHTEENSÄ</b>	<b>100</b>	<b>109</b>	<b>3 082 648</b>	<b>770 375</b>	<b>1 492 349</b>	<b>5 345 372</b>

Elävä Kainuu Leader ry on hakenut myös omia hankkeita ohjelman toteuttamiseksi:



### Omat hankkeet vuonna 2014: kv-toimintaa ja koordinoitua

- Kainuu and Palóc – Active Together, alueiden välinen hanke Oulujärvi Leaderin kanssa (Europe for Citizens / Leader – yhteistyö) päättyi kesäkuussa 2014. Hankkeen päätöstilaisuudessa syksyllä 2013 Paltamossa allekirjoitettiin aiesopimus tulevasta yhteistyöstä 6 Leader-ryhmän kesken. Yhteistyötä Slovakian, Unkarin ja Italian ryhmien kanssa jatkettiin jo vuoden 2014 aikana Sotkamon 4h:n työelämään valmentavan Askel aikuisuuteen –hankkeen kv-osiossa. Nuoret tekivät tuotteita kierrätysmateriaalista ja möivät näitä kylätapah-tumissa, tutustuivat elämään näissä maissa, sekä pitivät alueiden kehittämiseen liittyviä työpajoja paikallisen nuorison kanssa.

- Kainuun ensimmäinen koordinoituihinhanke, ”Yhdistysten pieninvestoinnit” haettiin ja käynnistettiin kesällä 2013. Alahankkeita haki 14 yhdistystä, joista hallitus valitsi pisteytyksen perusteella toteutukseen 6, määräävä kriteeri oli ”uusi yhdistys toimintaan mukaan”. Alahankkeet toteutettiin pääosin kesän 2014 aikana.

- Lisävirtaa yhteistyöstä II –hanke päättyi 31.7. Kevään aikana keskityttiin muiden rahoituslähteiden selvittelyyn

#### b) Strateginen yhteensopivuus maaseudun kehittämisohjelman toimenpiteiden sisällön kanssa

Elävä Kainuu Leader ry:n kehittämisohjelma on ollut synkronissa ministeriön ohjelman kanssa, eikä ristiriita tilanteita ole ohjelmallisista syistä syntynyt. Uusien haasteiden parempi toteutuminen olisi ollut toiminta-alueen parhaaksi, mutta ministeriöstä viivästynyt ja vähäinen, ehkä myös toimintaryhmässä väärinymmärretty viestintä tästä mahdollisuudesta luultavasti huonontoi paikallista toimintaryhmän markkinointia näistä mahdollisuuksista.

#### c) Toimintalinja 2

Toimintalinjalla 2 on annettu puoltava lausunto erityistuesta seuraaville toiminta-alueen yhdistyksille pienien sopimusalojen hoitoon 5-vuotisilla sopimuksilla:

1. Lentiiran kyläyhdistys ry (Kuhmo): 0,6 ha, sidottu yht. 1.350 eur.
2. Kukivat kedot ry (Kuhmo): 4,51 ha, sidottu yht. 9.470,00 eur.
3. Sotkamon 4H yht.:2,06 ha, sidottu yht. 4.635,00 eur.
4. Ruhtinansalmen kyläyhdistys ry (Suomussalmi): 10,48 ha, sidottu yht. 23.580,00 eur
5. Pyhäpihlaja ry (Kuhmo): 3,93 ha, sidottu yht. 8.842,50 eur.
6. Uvan kyläyhdistys ry. (Ristijärvi): 1,44 ha, sidottu yht. 3.240,-

Kuusi paikallista yhdistystä on löytänyt Leader-toimintatavan mukaiset tuet perinnebiotooppien hoitoon omalla kylällään. Erityistukisopimuksen toimenpiteet tukevat Elävä Kainuu Leaderin kehittämisohjelman ympäristön hoitoon liittyviä tavoitteita, joten tukia on pidetty esillä ja tehty yhteistyötä mm. Maisemat ruotuun –hankkeen kanssa tavoitteiden toteuttamiseksi. Täysimääräisesti ei tätä tavoitetta kuitenkaan tulla toteuttamaan; 5 v:n sitoutuminen sopimukseen koetaan yhdistyksessä liian pitkäksi, sillä monissa kyläyhdistyksissä väki on todella iäkäästä. Syyskuussa 2012 Elävä Kainuu Leader järjesti yhteistyössä ELY-keskuksen, Maisemat ruotuun-hankkeen sekä Oulujärvi Leaderin ja Envitecpolis’in kanssa ”Ympäristöstä yhteen käydään” –tilaisuuden Sotkamossa.

#### d) Laadullisten tulosten mittaaminen ja analyysi uusien haasteiden hankkeista



Hankkeiden laadullisia tuloksia pohditaan hallituksessa loppuraporttien yhteydessä. Laadullisten mittarien ottaminen mukaan tulevan kauden ohjelmaan on tärkeää; nyt tällaisia mittareita ei ole. Uusia haasteita toteutettavia hankkeita ei Elävä Kainuu Leaderin tuettavaksi tullut montaa: yhden aloittavan pilkeyrittäjän kalustoinvestointi (toimenpide 312) ja Sapsoperän kylätalon öljylämmityksen muuttaminen maalämmöksi (tmp 321). Lisäksi Lentiiran kylätalon (entinen koulun ruokala) lämmittämiseksi muurattiin kahvilaan iso tiiliuuni (tmp 321).

e) Leader-ryhmän resurssien tilanne: talous, henkilökunta, osaamisen kehittäminen

Vuonna 2013 alkoi tulla tietoja uuden ohjelmakauden viivästymisestä, ja sitä myöden ilmeni, että toimintarahat loppuvat ennen seuraavan ohjelmakauden alkua. Sen seurauksena toiminnanjohtaja lomautettiin 50 % työajalle toistaiseksi heti vuoden 2014 alusta, ja hankeneuvoja irtisanottiin puolen vuoden irtisanomisajalla. Tavoitteena oli, että hankeneuvoja ehtii ennen 9.7. hoitamaan hankkeiden maksatukset mahdollisimman pitkälle, sekä koordinoitihankkeen mahdolliset neuvonnat. Keväällä 2014 myönnettiin peruuntuneista kehyksistä tukirahoitusta yritys- sekä yritysryhmähankkeisiin ja näiden käyttöön aktivoitiin toimijoita ja yhteistyökumppaneita. Lainmukainen päätös näistä oli tehtävä 31.6.2014 mennessä.

Kulujen vähentämisessä tuli eteen toimitilojen vuokra. Elävä Kainuu aloitti heti alkuvuonna uusien, käytännöllisempien ja edullisempien tilojen etsimisen omalta toiminta-alueeltaan, ja se löytyi Vuokatista. Sotkamo on Leader-työn kannalta erittäin vireää aluetta, ja toimijat löysivät toimiston hyvin nopeasti.

Uuden kauden toimintarahahaun avautuessa Elävä Kainuu haki uutta hankeneuvojaa, joka löytyi Suomussalmelta. Paula Seppäsellä on juuri sitä osaamista, mitä Elävä Kainuu tarvitsee; Leader-yhdistyksen talouden hallinta ja –suunnittelu. Hankeneuvoja pystyy hoitamaan tointaan Suomussalmelta käsin, ja näin myös Ylä-Kainuu (Suomussalmi, Hyrynsalmi) saa monipuolista Leader-osaamista lähelleen. Vuokatin toimistolta palvelullaan lähinnä Sotkamo, Kuhmo ja Ristijärveä.

Edellä mainitut toimenpiteet vaikuttavat myös asiakkaiden talouteen pienempinä kulkukustannuksina ja -aikoina.

Yhdistyksen oma talous on heikko; omarahoitusta kertyy lähinnä jäsenmaksuista, sillä pankkien korkotaso on todella alhainen. Uuden kauden alkuun mennessä tehdään suunnitelma oman talouden korjaamistoimenpiteiksi. Elävä Kainuu tarvitsee varsinkin taloudenhallinnan ja –ennakoinnin osaamista, Leader-toiminnan reunaehtojen mukaisesti. Hallitus osallistuu toimintaryhmille tarkoitettuihin koulutuksiin, mikäli heillä on aikaa, myös talouskoulutusta on hallitukselle annettu Vahvistuva Leader-hankkeen toimenpiteenä. Pitkät matkat ja moninaiset luottamustoimet tai työt rajoittavat valitettavasti runsasta osanottoa ja tätä kautta Leader-osaaminen jää pintapuoliseksi. Toiminnanjohtaja välittää tietoa sähköpostitse kun näkee sen tukevan hallitustyöskentelyä ja lisäävän osaamista. SKYPE-koulutusta hallitukselle annetaan viimeisen kokouksen yhteydessä; Skypen ja muiden virtuaalitekniikoiden käyttöä lisätään tulevalla ohjelmakaudella varsinkin pienen toimintarahakehityksen vuoksi. Tarvittaessa alueen toimijoille järjestetään täsmäkoulutuksia ohjelman toteuttamiseksi. Eri virtuaalitekniikoita on jo kokeiltu esim. kv-hankkeissa. Toiminta-alueella on useita kylätaloja, joissa on jo toimivat laajakaistayhteydet.

f) Kuvaus aluekehittämisen yhteistyöverkoston ylläpitämisestä ja kehittämisestä muiden toimijoiden kanssa

Toiminnanjohtaja osallistuu Kainuun liiton tilaisuuksiin, joissa käsitellään maakuntastrategiaa ja muita oman alueen kehittämiseen liittyviä asioita. Lisäksi Ely-keskuksen koolle kutsuman maaseuturyhmän toimintaan osallistuminen on tärkeää, siellä voi tiedottaa ja kuulla meneillään olevista hankkeista, joihin ehkä yhteistyötahot yhdessä voivat myönteisesti vaikuttaa. ProAgrian Masva-hankkeen ohjausryhmä, Kyläteemahankkeen ohjausryhmä sekä Laajakaista kaikille –hankkeen ohjausryhmä ovat olleet tärkeitä verkostoja alueen kannal-





ta. Lisäksi on paljon epävirallisia ja teemallisia ryhmiä vaikkapa sosiaalisessa mediassa, jossa innovatiivisia ajatuksia alueemme kehittämiseksi vaihdetaan vapaasti, monet edellä mainittujen ryhmien edustajista ovat sielläkin kommentoimassa. Toiminta-alueen väkiluku vähenee koko ajan, joten aktiivisten toimijoiden yhteensaattaminen, törmäyttäminen, on ehdottoman tärkeää, virtuaalisesti tai kasvokkain.

## 6.

### **Leader-toiminnan onnistuminen ja ongelmat valtakunnallisella tasolla**

Leader-toiminta on onnistunut paikallisen, omaehtoisen kehittämisen missiossaan paikatellen erittäin hyvin. Ryhmien erilaiset toimintaympäristöt hankaloittavat kuitenkin tasapuolisen asiakaspalvelun mahdollistamista, mutta tämän ratkaisemiseksi on keinoja olemassa. Leader-toiminnan uusi ilme ja yhteinen slogani ovat hyvä aloite toiminnan tulemisesta kaiken kansan tietoisuuteen: toisto eri medioissa ja tilaisuuksissa lisää mielenkiintoa toimintaa kohtaan ja tuo toivottavasti lisää jäseniä mukaan paikallisyhdistyksiin. Leader-toimintaa ei välttämättä oteta tosissaan, onhan se ns pieni toimija, mutta ketteryudessaan isoja kannattavampi ja tehokkaampi. Tarpeeseen juuri siellä missä täsmätoimia tarvitaan, ruohonjuuritasolla. Entistä voimakkaampi viestintä valitulla kärkiviestillä on tarpeen.

## 7

### **Palautteet**

- keskushallinnon toiminnasta (mmm, mavi):

maa- ja metsätalousministeriö on osoittautunut hyväksi ja uskottavaksi yhteistyökumppaniksi alueelta katsoen. Koulutusta ja tiedotusta on riittävästi (pl. uudet haasteet). Maaseutuviraston tilanne uutena virastona ei liene ollut helppo, ja vaihtuvuus on tuonut välillä erilaisia kannanottoja hankkeiden tiedusteluihin. Mutta varmasti toiminta vakiintuu ajan myötä. Kainuulaiset toimijat ovat oppineet tyytymään osaansa ja harvoin muuta kuin ihmettelevät viranomaisten toimintaa. Muualta tulleet arvostelevat kärkevämmän mm. mavin tai ELY-keskuksen toimintaa ja päätöksiä.

- Kainuun ELY-keskus: hyvä ja toimiva yhteistyö, josta nyt on pidettävä enemmän huolta etäisyyden vuoksi.
- maaseutuverkostoyksikkö:

Maaseutuverkostoyksikön toiminta on ollut piristävä lisä Leader-toiminnan hankemaailmassa. Toimintaryhmän kv-hankkeet ovat lähteneet liikkeelle verkostoyksikön välittämästä ”Project Lead’ista”. Oman osaamisen lisääntyessä on kumppaneita haetta hankkeisiin myös ENRD:n Contact Pointin ja omien alueellisten yhteyksien kautta. Nyt Elävä Kainuu saa jo paljon osallistumispyyntöjä suoraan kumppanuusalueiltaan. Toimintaryhmä on osallistunut verkostoyksikön tempauksiin sekä matkoihin resurssiensa mukaan.

## 8

### **Yhdistyksen muu toiminta (esim. toimiminen kansallisissa aluekehitysohjelmassa tai EU:n rakennerahasto-ohjelmissa)**

Oulujärvi LEADER ry:n hallinnoima Kalaleader-hankkeen toiminta alueellamme (Kuhmo ja Suomussalmi) on tuonut hyvin esille sisävesien kalatuotteita ja kalastusta myös elinkeinollisesti. Muutakin yhteistyötä Oulujärvi Leaderin kanssa on tiivistetty ja osoituksena tästä ovat yhteiset hankkeet (Vahvistuva Leader, tiedotushanke, Innoliiteri-hanke, sekä keväällä 2014 Innovaatioleirin Connection Kainuu yhteinen toteuttaminen), yhteiset koulutukset ja osin myös yhteinen toimistokalusto. Yhteistyö Kainuun ELY-keskuksen ME-yksikön kanssa toimii mutkattomasti.



Toimintaryhmyötä on levitetty EU:n ulkopuolelle, Venäjälle, toimintaryhmän hallinnoiman Rajaseutuliiton hankkeen kautta v. 2010, yhdessä Oulujärvi Leaderin kanssa.

4-5.4. 2013 Elävä Kainuun hallinnoima Lisävirtaa yhteistyöstä II –hanke järjesti tutustumis/opintomatkan Kainuun toimijoille Kostamuksen alueelle. Matkaan sisältyi mm. yhteistyökokous Kostamuksen kaupungin hallinnon kv-toimijoiden kanssa.

ESR-yhteistyö: esim. Kuhmon Työttömien yhdistyksen uusien toimitilojen tukeminen, yhdistys saa työllistymisen edistämiseen ESR-tukea ja toiminnalle osarahoitusta Raha-automaattiyhdistykseltä. Teatteritalo Suomussalmelle –hankkeessa Teatteri Retikalle tuettiin tilojen rakentamista (142 paikkaa).

EAKR-yhteistyö: Idän Taiga ry:n toimintaa kehitetään mm. EAKR-hankkein,. Leader-tuella on kehitetty yhdistyksen kuuluvia yrityksiä, mutta myös tuotu uutta toimintaa Wild Taiga –verkostoon.

Interreg: Toimintaryhmän tj on osallistunut ohjelmakaudella Lönnrot-instituutin hallinnoimaan Interreg-ohjelman toimenpiteeseen, jossa Leader-toimintatapaa esiteltiin Horezun alueella, Romaniassa.

Ammattikorkeakoulu: Vuonna 2013 käynnistettiin ohjelmakauden ensimmäinen Kainuun ammattikorkeakoulun hallinnoima ja Elävä Kainuun tukema kehittämishanke, jossa myös GTK on mukana.

Vienankarjalainen kulttuuriperinne: Ainutlaatuisen vienankarjalaisen kulttuurin tukeminen on alueen kannalta tärkeää; alueella sijaitsevat Suomen 3 vienankarjalaiskylää, sekä Domnan Pirtti, jolle Leader-tuetulla esiselvityshankkeella on pyritty löytämään kestävä kehityksen roolia. Sommelo- tapahtumaa (kalevalainen runolaulu –lähtöinen, Juminkeko-säätiön/Runolaulu akatemian hallinnoima tapahtuma) on vahvistettu kv-Leader-hankkeella. Juminkeko-säätiö saa toimintaansa tukea myös useista eri rahastoista ja säätiöistä.

Muita yhteistyötahoja ohjelmakaudella ovat olleet: Oulun yliopiston Lönnrot-instituutti (Kyläteemaohjelma, nyk. ammattikorkeakoulun alla), ProAgría, Kainuun Etu, Maaseutuverkostoyksikkö, Maaseudun Uusi aika –yhdistys, Kainuun Nuotta, Suomen Kylätoiminta ry, Kainuun Liitto (esim. laajakaista-tilaisuudet, maakuntastrategia, kv-toiminta), 4H-yhdistykset, alueen kunnat ja kyläyhdistykset, Helsingin yliopiston Palmenia kehitys- ja koulutuskeskus (Ristijärven Active Seniors –ekomuseohanke). Useat kv-hankkeet ja vierailut alueellemme ovat tiivistäneet eurooppalaista yhteistyötä alueiden toimijoiden ja Leader-ryhmien kesken. Kumppanuusalueet sijaitsevat seuraavissa maissa: Ranska, Englanti/Wales& Ulko-Hebridit, Tanska, Belgia, Slovakia, Saksa, Hollanti, Unkari, Romania, Italia, Viro ja Ruotsi) .

## 9

**Näkymiä tulevan vuoden toimintaan, sekä kehittämishdotuksia ohjelmakauden 2014-2020 tehokkaan ja tulokselliseen toteuttamiseen sekä ohjelmatyön vaikuttavuuden lisäämiseen**



<p>LEADER Elävä Kainuu Ihmisten kokoisille ideoille!</p> <p>Elävissä kylissä kytevät <b>SINISET AJATUKSET</b></p> <ul style="list-style-type: none"><li>• päivitä kylän kokoontumispaikka 2020-luvulle</li><li>• hoida kylämaisema kuntoon</li><li>• koeaja monialainen kyläpalvelupiste</li><li>• rakenna energiaomavarainen kylä</li><li>• tarjoa nuorille juuret maaseudun elämään</li><li>• luo kyläkulttuurista voimansa saavia matkailupalveluita</li><li>• toteuta oma kyläideasi!</li></ul> <p>Ota yhteyttä! Etsitään yhdessä paras tapa toteuttaa ideasi! Hyrnsalmi-Kuhmo-Ristijärvi-Sotkamo-Suomussalmi</p> <p>Leader lähelläsi: Kauppakatu 20, 89600 Suomussalmi p. 040 156 2210 Kidekuja 2, 88610 Vuokatti P. 050 554 1992</p> <p>Elävä Kainuu Leader ry www.kainuuleader.fi www.facebook.com/elavakainuu</p> <p>Yhteistyössä: </p>	<p>LEADER Elävä Kainuu Ihmisten kokoisille ideoille!</p> <p>Metsä, suo ja virtaavat vedet tarjoavat <b>VIHREÄÄ VOIMAA</b></p> <p>Innostaako sinua</p> <ul style="list-style-type: none"><li>• uuden sukupolven puurakentaminen</li><li>• suomatkaailun pioneeriä</li><li>• green care -osaamisen kehittäminen</li><li>• luonnon raaka-aineet hyvinvoinnin lähteenä</li><li>• uudet tavat tuottaa ja hyödyntää bioenergiaa</li><li>• oman vihreää voimaa sykkivän ideasi toteutus?</li></ul> <p>Ota yhteyttä! Etsitään yhdessä paras tapa toteuttaa ideasi! Hyrnsalmi-Kuhmo-Ristijärvi-Sotkamo-Suomussalmi</p> <p>Leader lähelläsi: Kauppakatu 20, 89600 Suomussalmi p. 040 156 2210 Kidekuja 2, 88610 Vuokatti P. 050 554 1992</p> <p>Elävä Kainuu Leader ry www.kainuuleader.fi www.facebook.com/elavakainuu</p> <p>Yhteistyössä: </p>	<p>LEADER Elävä Kainuu Ihmisten kokoisille ideoille!</p> <p>Toiminta yli rajojen synty <b>KÄSIKYNKÄSSÄ</b></p> <p>Nyt on korkea aika</p> <ul style="list-style-type: none"><li>• etsiä uusia markkina-alueita</li><li>• valjastaa teknologia turvaamaan palveluita</li><li>• varmista kansainvälisten verkostojen tulevaisuus</li><li>• linjata eurooppalaisen syrjäseudun strategialla</li><li>• yhdistää voimavarat maahan muuttajien kanssa</li><li>• tarttua Sinun yhteistyötä rakentavaan ehdotukseesi!</li></ul> <p>Ota yhteyttä! Etsitään yhdessä paras tapa toteuttaa ideasi! Hyrnsalmi-Kuhmo-Ristijärvi-Sotkamo-Suomussalmi</p> <p>Leader lähelläsi: Kauppakatu 20, 89600 Suomussalmi p. 040 156 2210 Kidekuja 2, 88610 Vuokatti P. 050 554 1992</p> <p>Elävä Kainuu Leader ry www.kainuuleader.fi www.facebook.com/elavakainuu</p> <p>Yhteistyössä: </p>
---	---	--

Elävä Kainuu Leader ry:n, Vaara-Karjala Leader ry:n ja Myötäle ry:n toiminnanjohtajien neuvottelut kanssa **rajanpintayhteistyön** tiivistämiseksi jatkuivat vuoden 2014 aikana. Kaikki toimintaryhmät uskovat tuloksekkaaseen yhteistyöhön, sillä alueiden haasteet ovat hyvin samanlaiset. Alustavat yhteistyöteemat: kv-toiminta, luontoyrittäjyys, Venäjä ja sotahistoria. Oulujärvi Leader ry on ilmoittanut harkitsevansa osallistumistaan hankekohtaisesti (mikäli hankkeet tukevat *heidän omaa strategiaansa*). Rajanpinta-yhteistyöalue on kirjoitettu kumppanien strategioihin. Rajanpinnan kehittämiseen haetaan mahdollisuuksien mukaan myös esim. ENI-hankkeiden varoja (Venäjä kohderyhmänä).

Kv-toiminnassa kevään 2014 aikana selviteltiin **eri rahallaisista** alueen toimijoiden kannalta, ja annettiin näistä toimijoille täsmätietoa. Selvittelyjen tuloksena kaksi paikallista hanketta on lähtenyt liikkeelle vuoden 2015 alussa: Erasmus+ nuorisohanke Recycling Roadshow by Launch Pad Kainuu, jossa hakijana on Elävä Kainuu Leader, sekä Kansalaisten Eurooppa –hanke Ristijärvellä, hakijana Ristijärven kunta.

Kehittämisehdotuksia:

1. Useat yrittäjät aloittavat osa-aikayrittäjänä, joten tämän mahdollisuuden lopettaminen karsii monta mahdollista uutta yrittäjää Kainuusta. Tällöin on entistä tärkeämpää sparrata yrittämistä pohtivien kanssa ja hakea heille yhteistyötahoja kannattavan liiketoiminnan suunnitteluun.
2. Toiminta-alueen harva asutus -> toimijoiden ja hallitusjäsenten pitkät matkat tulee suunnitelmallisesti kompensoida käyttämällä sähköistä viestintää ja viestintävälineitä hyväksi. Toimiston kaksi toimipistettä osaltaan auttaa.

3. Mikä on silmissä, on myös mielessä: Elävä Kainuu painatti Vahvistuva Leader –hankkeessa julisteita, jotka jaetaan kuntien te-toimistoihin ja kunnantaloille, paikkoihin joissa liikkuu paljon potentiaalisia asukkaita.



4. Hallitustyöstä kerrotaan esim. sosiaalisessa mediassa – mitä enemmän siitä työstä kiinnostuneita saadaan, sitä enemmän saadaan myös jäseniä. Hallitusjäsenet ovat alueellaan parhaimmillaan sanansaattajia.
5. Joka hetki on Leader-hetki: Leader-toiminnan esiintuominen kannattaa. Toiminnasta ollaan kiinnostuneita kaikkialla.
6. Virkamiehet vähenevät, joten voimme toimia kunnan kumppanin tavoin ohjaamalla asiakkaita edelleen ELYyn, TE-toimistoihin tai Finveraan tms. Mutta tartuntapintaa ja yhteistyötä pitää olla, muuten ei kehitystä tapahdu.
7. Maaseuturahaston lisäksi pidetään yllä osaamista muista rahoitusmahdollisuuksista.
8. Jaetaan esimerkkejä onnistumisista muualla ja sovelletaan niitä toimijoiden kanssa yhteistyössä alueemme parhaaksi.

## HENKILÖSTÖKULUT

	v. 2014	v. 2013
Palkat	62.218,28	89.759,50
Palkkiot	2.414,00	3.412,00
Eläkekulut (vain TA:n osuus)	11.170,25	15.015,40
Muut henkilöstösiivokulut	1.862,82	3.392,50
<b>YHTEENSÄ</b>	<b>77.665,35</b>	<b>111.579,40</b>

## TILINPÄÄTÖS

Tilinpäätös osoittaa ylijäämää 16.711,26 euroa. Tilikauden ylijäämä esitetään siirrettäväksi edellisten tilikausien ylijäämä/alijäämä-tilille.

Elävä Kainuu Leader ry:n hallitus 28.3.2015